

Resums en català

Andreu Bauçà i Sastre

La *diàtesi*: Concepte, formes i usos en les llengües romàniques

La caracterització del *protoindoeuropeu* com a *llengua sintètica*, en què el tret semàntic de realització del procés dins del mateix *agent/causant* (o en un àmbit estretament relacionat amb ell) es materialitzava morfològicament amb l'aplicació de diversos afixos verbals, clarament distingibles, possibilitava l'afirmació que, i en l'antiga mare de les actuals llengües romàniques, la *veu* (*sic*) era un concepte del tot rellevant: activa (en els casos d'exterioritat de l'agent, i amb morfema $\emptyset$) i *mitjana* (en el cas oposat, amb morfema *-r*) (Benveniste 1966).

La seva evolució posterior, a través del llatí, cap a les diferents varietats neollatines, de característiques plenament diferenciades, i bàsicament de natura *analítica*, aixecarà la qüestió de la *rellevància/pertinència* actual de la veu com a categoria gramatical: Es pot seguir parlant de *veu*? I, en cas afirmatiu, com podria (re)definir-se i amb quins usos i formes es manifestaria?

Mots clau: Diàtesi, veu, categoria verbal, activa, passiva, mitjana, ergativa, impersonal.

Francesc González i Planas

Sintaxi dels clítics pronominals en asturleonés

Aquest estudi s'enmarca dins la gramàtica comparada de les llengües romàniques i té com a objectiu descriure la col·locació dels clítics pronominals en asturleonés en contrast amb el gal·lec estàndard i el portuguès europeu. La descripció del funcionament de la col·locació dels clítics en aquestes llengües té implicacions per a la gramàtica teòrica, car aporta proves sobre la validesa de la teoria de la perifèria esquerra desenvolupada per Rizzi (1997), la qual cosa permet considerar els subjectes preverbals (no quantificats i no focalitzats) com a dislocacions a l'esquerra (Barbosa 2000).

Mots clau: Perifèria esquerra oracional, paràmetre del subjecte nul, clítics pronominals, Sintagma Focus, Sintagma Tòpic, asturià, mirandès, gal·lec, portuguès europeu.

Claudi Meneghin

Reconstrucció de la llengua escrita retocisalpina: Directrius i criteris. Part I: Ortografia ORS

Aquest treball és el primer d'una sèrie d'articles destinats a la reconstrucció de la llengua escrita unificada retocisalpina, la qual inclou les varietats lingüístiques ISO 639-3 piemontesa, lligur, llombarda, emiliana i romanesa, vènet, istriota, ladina dolomítica, romanxa i furlana. Assumim que, per una banda, la llengua escrita és (relativament) independent de la seva homòloga parlada; per altra banda, tractem plenament el retocisalpi (o padà) com un sistema unitari, que pertany a la branca occidental de les llengües romàniques. Després de demostrar que cap de les ortografies actualment usades pot ampliar-se per a ésser utilitzada per la totalitat de la llengua, ens proposem recuperar una ortografia inspirada en els usos medievals (pròxima a la dels sermons subalpins), en la línia d'Alibèrt per a l'occità, d'Stich per al francoprovençal i de Hull per a la seva ortografia unificada padana. Oferim també alguns exemples de transcripcions de fragments de textos literaris.

Mots clau: Retocisalpi, padà, llengua escrita, discurs, ortografia, llengües romàniques occidentals, ISO 639-3, piemontès, lligur, llombard, emilià-romanyès, vènet, istriot, ladí dolomític, romanx, furlà.

Peter Kopecký

El francès a Eslovàquia i el tren que porta

La batalla del francès i de l'anglès a Eslovàquia després de (1989) 1993 ha estat guanyada a les escoles de primària i secundària per l'anglès.

No només a causa de la posició de força d'aquesta llengua en el si de la Unió Europea, sinó també gràcies al transvasament automàtic dels professors de rus a l'anglès...

Però un observador atent no ho és pas sense adonar-se que la qualitat de molts ensenyants reciclats «en només una nit» esdevé deplorable. (Deixant de banda els fons «llençats per la finestra»). La situació a partir de 1989 ens recorda els anys cinquanta a Txecoslovàquia, on els suposats cursos populars de rus de pocs mesos conferien una posició lingüística privilegiada als oients.

No obstant això, les solucions existeixen. Hom pot retornar el francès a una posició respectable a Eslovàquia mitjançant els esforços concertats dels entusiastes, de l'Ambaixada i dels responsables de les polítiques lingüístiques d'Eslovàquia. L'amor vers el francès s'adquireix als centres d'educació infantil i primària. Però una idea fixa com que el francès és molt difícil, sobretot la pronunciació, fa mal. Es preconitza un optimisme moderat però molt relatiu. Sembla que l'alemany recula a les escoles de secundària i l'interès pel francès augmenta. Però al mateix temps l'espanyol guanya terreny d'una manera espectacular. El futur passa per decisions raonables i equilibrades de la Comissió Europea (polítiques

lingüístiques) i pels esforços dels ministeris nacionals que hi estan relacionats (educació, afers socials, autoritats pedagògiques superiors). Per què no oferir parells atractius de llengües? Per exemple: deixar escollir combinacions com ara anglès-francès, alemany-francès, espanyol-francès. És més encara, fa falta un nombre suficient de professors ben remunerats...

Mots clau: Eslovàquia, llengua francesa, situació crítica, manca de professorat i de professionalitat, remuneració insuficient.

Marilena Felicia Țiprișan

La *destinerància*-hipòstasi del fantàstic en els contes *Distances* de Marcel Thiry i *Le bordeï des Bohémiennes* de Mircea Eliade

El punt de partida del nostre article és la percepció del fantàstic com a tensió hermenèutica, com a recerca del sentit perdut, transhumà, transliterari, arqueològic, mític de la realitat primordial dins la realitat profana que conserva encara les ruïnes dels mites mutilats per la necessitat de l'home modern d'explicar racionalment la realitat. El fantàstic es reconeix, d'una banda, dins la comunió de les significacions antagonistes i complementàries; a la vegada que retorna al sentit inicial, paradigmàtic, sagrat, significacions que es manifesten dins el símbol, i, d'altra banda, dins el sentit sagrat vers el qual convergeix l'escenari èpic. El nostre article se centra, per tant, en el dinamisme del fantàstic, en la seva força unificadora de les oposicions com a recurs d'ambigüitat i de tensió, evident en els dos contes de Mircea Eliade i de Marcel Thiry que hem analitzat des d'aquest punt de vista.

Mots clau: L'hermenèutica, el fantàstic, la *destinerància*, la poètica del doble.